

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976

BRNO 1978

SLOVANSKÉ KOSTROVÉ HROBY U NOVÉHO PODDVOROVA

/okr. Hodonín /

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

/Obr. 45:4 /

Při prohlídce rýhy pro kladení druhé větve tranzitního plynovodu zjistil u Nového Poddvorova technik AÚ ČSAV R. Skopal, že rýha narušuje kostrové hroby. Při prohlídce terénu provedené dne 17. VIII. 1976 bylo zjištěno, že pohřebiště leží v trati "Podkovné" asi 600 m východně od obce, na táhlém pozvolném svahu, jenž spadá severozápadním směrem k bezejmennému potoku. Rýha plynovodu prořízla celkem čtyři kostrové hroby, které se v ní rýsovaly velmi nezřetelným žlutohnědým jílovitým zásypaním a narušenými kosterními pozůstatky v jihovýchodní stěně výkopu. Byly očíslovány směrem od jihozápadu k severovýchodu. Vzdálenost mezi nimi byla 6, 2 a 6 m, hloubka jednotlivých hrobů 160, 185, 200 a 140 cm /v pořadí od H 1 do H 4/. Dodatečně byla získána nádoba pocházející údajně z hrobu č. 4 /obr. 45:4 /.

Nádoba z hrobu č. 4 v trati "Podkovné" se svým provedením hlásí do doby středohradištní a lze ji datovat do 9. století. V této trati bylo odkryto 13 kostrových hrobů již v roce 1972. Ty však bylo možno dle nalezených mincí a esovitých záušnic vřadit do období 2. poloviny XI. století /1/. To znamená, že u Nového Poddvorova buď leží blízko sebe dvě pohřebiště z časově následujících epoch, anebo se jedná o jeden souvislý hřbitov, na němž se pohřbívalo od velkomoravského období až do 11.-12. století a není vyloučeno, že i déle, neboť v bezprostřední blízkosti je i místo, kde stával středověký kostel, jehož základy byly ještě v 18. století dobře viditelné /2/. Mladohradištní hřbitov patrně souvisí se zaniklým středověkým městečkem Potvorovice. Tato osada patřila k významnějším sídlištím - opevněným tržním městečkům. Význam lokality dokládá především existence kostela, hrádka a opevnění sídliště. Některé nálezy keramiky z povrchového sběru a mladohradištní hřbitov dokládají osídlení Potvorovic od XI. století /3/. Nově zjištěné středohradištní pohřebiště připouští možnost, že se někde v blízkém okolí, anebo přímo v místech zaniklých Potvorovic, nacházela i velkomoravská osada.

P o z n á m k y :

- 1 Klanica Z., Mladohradištní pohřebiště v Novém Poddvorově /okr. Hodonín /, PV 1972, Brno 1973, 64-65, tab. 46.
- 2 Hlavinka K. - Noháč J., Vlastivěda moravská, Hodonský okres, Brno 1926, 222.
- 3 Srov. Měřínský Z., Průzkum v místech zaniklé středověké osady Potvorovice /okr. Hodonín/, PV 1975, Brno 1976, 70-71. Tam uvedeny i stručné dějiny zaniklého městečka a středověkého hrádka.

Slawische Skelettgräber bei Nový Poddvorov /Bez. Hodonín /. Beim Rinnenaushub für den zweiten Zweig der Transitgasleitung wurden in der Flur "Podkovné" ca. 600 m östlich der Gemeinde Nový Poddvorov vier Skelettgräber gestört, die in einer Tiefe von 140-200 cm beigesetzt waren. Aus Grab H 4 wurde nachträglich ein Gefäß gewonnen, das erlaubt, das Grabfeld in das 9. Jahrhundert zu datieren. Bereits im Jahre 1972 wurde in der Flur "Podkovné" ein jungburgwallzeitliches Grabfeld aus dem 11. Jahrhundert festgestellt und in der Nähe, zwischen dem Grabfeld und der heutigen Gemeinde, lag die mittelalterliche Städtchenwüstung Potvorovice.

SLOVANSKÉ POHŘEBIŠTĚ Z 11. STOL. V LOŠTICÍCH

/okr. Šumperk /

Vladimír Goš, Vlastivědný ústav Šumperk

V září 1976 narazili pracovníci n.p. Silnice Šumperk při stavbě silničního obchvatu okolo Loštic na neznámé slovanské pohřebiště. Je situováno jižně od obce v blízkosti Palonína a při rychlém postupu zemních prací se nepodařilo všechny hroby řádně prozkoumat. U šesti nebožtíků se našly milodary, dále bylo zničeno asi 15-20 hrobů. Stavba silnice narušila východní okraj nekropole a hroby se pravděpodobně táhnou dále západním směrem. Nebožtíci leželi v natažené poloze s rukama podél těla, uloženi zhruba 60 cm pod dnešním povrchem.

V hrobě č. 1 se u lebky našly čtyři esovité záušnice o průměru 15-18 mm, zhotovené z měděného drátu a postříbřené. V těsné blízkosti záušnic se zachovaly zbytky organických látek, vlasů a tkaniny. V hrobě č. 2 byla pouze jedna záušnice o průměru 21 mm, zhotovená z měděného drátu.

lírob č. 3 obsahoval dvě stříbrné záušnice o průměru 13 mm a z hrobu č. 4 se zachovala pouze část nádoby, zhotovené z písčité hlíny s tuhou, tmavěšedé barvy. Tělo nádoby je vejčité / v 13,8 cm /, hrdlo dovnitř prohnuté a okraj ven vykloněný je zakulacený. Dno je rovné, patrný zbytek značky. Z hrobu č. 5 pochází stříbrná esovitá záušnice o průměru 15 mm a z hrobu č. 6 zbytky pravděpodobně olovené záušnice.

Pohřebiště lze rámcově datovat do 11. stol. a je v současné době nejstarší známou slovanskou nekropolí na Mohelnicku.

Slawisches Gräberfeld aus dem 11. Jahrhundert in Loštice /Bez. Šumperk/. Im September 1976 stiessen Arbeiter des VEB Silnice Šumperk beim Autobahnbau um Loštice auf ein unbekanntes slawisches Gräberfeld. Es ist südlich der Gemeinde situiert und bei dem schnellen Verlauf der Terrainarbeiten gelang es nur Beigaben aus sechs Gräbern zu bergen; offensichtlich wurden weitere 15-20 Gräber zerstört. Die Verstorbenen waren in Strecklage mit den Armen längs des Körpers, ungefähr 60 cm unter der heutigen Oberfläche beigesetzt.

In fünf Gräbern fand man S-förmige Schläfenringe im Durchmesser von 15-20 mm, aus versilbertem Kupferdraht oder aus Silber angefertigt. In Grab Nr. 5 war ein kleines eiförmiges Gefäss mit nach aussen gebogenem Rand. Das Gräberfeld können wir rahmenhaft in das 11. Jahrhundert datieren und es ist zur Zeit die älteste bekannte slawische Nekropole um Mohelnice.

NÁLEZ MLADOHRADIŠTNÍ KERAMIKY POLSKÉHO TYPU Z VELKÝCH HOSTĚRÁDEK

/okr. Břeclav/

Václav Burian, Vlastivědný ústav Olomouc

V katastru Velkých Hostěrádek na Hustopečsku v trati Ostré byla v období od května do června 1976 připravována polní parcela pro výsadbu vinohradu. Asi z hloubky 70 cm vynesl rigolační pluh keramické střepy s lidskými kostmi. Z materiálu, nalezeného Miloslavem Musilem, zachránil část typických kusů profesor dějepisu Josef Huták ze sousedních Bohumilic.

Sebraný materiál je vesměs mladohradištního charakteru. Zvláště pozoruhodný je okrajový střep mírně kuželovitého hrdla, nasazeného na žlábkované výdutí, na ústí lehce prožlabený, Ø 15 cm. V materiálu je příměs písku, povrch zbarvený šedohnědě, lom šedě. Podle struktury materiálu náležely k téže nádobě ještě střepy výdutě a rovného dna. Tato keramická forma se hojně vyskytuje v Polsku s datováním od konce 10. do 13. století. Poměrně vzácný výskyt na Moravě je často kladen do souvislosti s polskou okupací Moravy v první polovině 11. století. /1/ Podrobněji se zabýval touto keramikou Pavel J. Michna /2/ při hodnocení nálezů z Hradčan na Tišnovsku. Nálezy jsou známy i z hrobového prostředí. Podobnou situaci ve Velkých Hostěrádkách by potvrdzoval i současný výskyt lidských kostí.

Poznámky:

- 1 Kosmova kronika česká, vyd. K. Hrdina, Praha 1947, 70.
- 2 P. Michna, Příspěvek k mladohradištnímu osídlení Tišnovska, VVM XX 1968, 260-261 /zde viz i další literaturu/. - Týž, Původ a význam raně středověkého závaží z Melic, AR XXVIII 1976, 393.

Fund von jungburgwallzeitlicher Keramik des polnischen Types aus Velké Hostěrádky /Bez. Břeclav/. Keramik mit mässig kegelförmigem Hals, deren Typ polnischen Ursprunges ist und nach Mähren in der ersten Hälfte des 11. Jahrhunderts übertragen wurde. Der Zusammenhang mit einem Grabmilieu ist nicht ausgeschlossen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1976.

- Vydává : Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : Akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : doc. dr. B. Klíma, A. Životská
Na titulním listě : Bronzová přezka ze slovanského sídliště v Mutěnicích
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Guttwaldov, provoz 34 -
Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI-73332
Vydáno jako rukopis - 450 kusů - neprodejné